СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 283. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа 6 грудня, 1933. — VOL. XLI. No. 283. Jersey City, N. J., Wednesday, December 6, 1933 THREE CENTS

АМЕРИКА ПОКИДАЄ ПРОГИБІЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — У вівторок, дня 5 грудня, Америка похоронила прогибіційний закон як невдалий експеримент, передержавши його 13 літ, 10 місяців і 18 днів.

Остаточний удар прогибіції завдали стейти Пенсилвенія, Огайо і Юта, котрі останні потвердили закон про відкликання прогибіції. З їх ухвалою прогибіційний закон, себто 18 поправка до американської конституції, похоронили, а з ним паде теж закон Волстеда, з винятком територій, що підлягають безпосередньо конґресови.

У той самий час, як президент Рузвелт приготовляється до видачі відповідних проклямацій щодо відкликання прогибіції, фабриканти й торговці алькогольних напитків дивляться за тим, щоби краєви не забракло напитків, коли він почне святкувати поворот до передпрогибіційних часів. Рівночасно поліція, боячися, що це святкування може перейти легко законні межі, стає готова підприняти надзвичайні засоби обережности.

Упадок прогибіції, очевидно, відбився прикрим відгуком у кругах прогибіційних прихильників. Декотрі з них плянують ще піти в останній годині на судову дорогу, щоби тілки не допустити відкликання прогибіції, але цей крок загально признають кроком очайдушности, згори засудженим на невдачу.

БОРОТЬБА ЗА „НАЙРУ".

ВАШИНҐТОН. — Краєвий републиканський комітет виступив публично проти програми президента Рузвелта про відбудову краю. Републиканці заклкиують край повстати проти „фельдфебелівського" правління президента Рузвелта.

Републиканці додають, що ця критика президента Рузвелта не повстала серед републиканців, але серед визначних провідників демократичної партії.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ЗДОБУВАЮТЬ МІСЦЕ У КОДЕКСОВИХ РАДАХ.

ВАШИНҐТОН. — Зорганізованим заходом робітничих юній удалося заставити ґенерала Джансона, начальника уряду для відбудови краю, допустити представників робітників у склад рад, що мають слідити за виконуванням ріжних промислових і торговельних кодексів.

Боротьба за це право тревала майже два місяці. Коли Американська Федерація Праці підняла це домагання, проти нього висовувано ріжні закиди. Між іншим говорено, що кодексова рада знає ріжні промислові секрети; на це Американська Федерація Праці доказала, що всі секрети загально відомі.

ПОЛАГОДЖУЮТЬ СТРАЙК ШОВКОВИХ РОБІТНИКІВ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — Шовкові підприємства та юнія їх робітників заключили умову, котра має покінчити страйк робітників у яких 300 шовкових фабриках цеї околиці.

Вернуться до роботи яких 10,000 робітників.

ЗАЖУРИЛИСЯ ЗБРОЄННЯМ ЯПОНІЇ.

ВАШИНҐТОН.—Багато визначних американських політиків кажуть, що Японія узброюється, та заклкиують Америку будувати нові воєнні кораблі.

Слідство, переведене в тій справі, показує, що нові пляни Японії щодо будови нових воєнних кораблів не перевищають зобовязань Японії на основі міжнародних умовин щодо обмеження морських зброєнь.

ГАДЮЧА ІДЬ ЯК ЛІКАРСЬКИЙ СЕРЕДНИК.

НЮ ЙОРК. — Д-р Натан Розентол, гематольоґ (знавець крови) у місцевому Мавнт Синай Госпітал, подав на зборах дентистів до публичної відомости висліди своїх розслідів над впливом гадючої їди на кров.

Він і д-р Пек переконалися, що гадюча їдь, запущена під шкіру в дуже малій дозі, здержує уплив крови. Гадюча їдь показалася добрим середником у всіх тих випадках, де хорий терпить на сильний кровоток перед операцією.

ПРОБИ З „ТИХИМ" СОБВЕЄМ.

НЮ ЙОРК. — На підземній залізниці системи Інтерборо пробовано в понеділок перший „безгаласний" поїзд. Поїзд складався з 10 возів, з котрих кождий мав спеціяльні машини до протидилання гукови, що повстає через рух великого залізного поїзду по залізних шинах засклепленого тунелю.

Люди, що їхали цим поїздом, кажуть, що вони могли розмовляти в поїзді звичайним, себто непідвисеним, голосом. Інжинири кажуть, що вони „втяли" гук на 70 процентів. Поїзд буде ходити покищо на пробу два місяці.

МУРИНИ ДОМАГАЮТЬСЯ ОБЖАЛОВАННЯ ГОВЕРНОРА.

АНАПОЛИС (Меріленд). — У Стейтовім Домі зявилася делеґація з 20 осіб, серед котрих була 1 біла жінка й 19 Муринів, та протесувала проти відкликання війська говернором стейту, Річі. Мурини говорили, що це відкликання грозить Муринам новими лінчами. Вони домагалися поставлення говернора перед суд як обжалованого за несповнювання урядових обовязків.

СМЕРТЬ В ОГНІ.

У пожарі три-поверхового апартаментового дому на 50 вулиці в Ню Йорку в неділю рано згорів 64-літній помічник дверника. 8 інших осіб вийшли з того пожару з тяжкими попеченнями.

ЗРАЗОК ПАТРІОТИЗМУ.

Команда японської маринарки виробила новий тип торпед, якими кермує жовнір, замкнений у середині торпеди. Розуміється, що така торпеда набезпечно трафляє і нищить ворожий корабель, але жовнір-керманич без ратунку тратить життя. І подумайте: Коли команда маринарки проголосила, щоб голосились добровольці, то на чотириста керманичів таких смертоносних торпед зголосилося добровольців на очевидну смерть аж 5,000 японських офіцирів і жовнірів. Нарід, що має таких синів, мусить побідити світ; та це йому й належиться за його любов до вітчини.

БЕЗРОБІТТЯ РОСТЕ.

На основі статистичних даних дня 21. жовтня ц. р. на терені цілої Польщі було зареєстрованих 208,938 безробітних. У порівнанні з попереднім тижнем число безробітних зросло на 2,431 осіб.

МОЛОТІЛКА ВБИЛА 6 СЕЛЯН.

Недалеко Яс (Румунія) експльодувала молотільна машина в стодолі. Наслідком цього вибуху згинули відразу 6 селян, а 10 були тяжко ранені.

ВБИЛИ ОПРИШКА.

Поліція вивідалася, що відомий опришок Андрій Чайковський-Гірм є в хаті своєї матері в Серафинцях, пов. Городенка. Кілька поліцаїв окружили хату, а опісля ввійшли до середини, Чайковський, як побачив поліцію, став стріляти. Почалася обосторонна стрілянина. Чайковський застрілив коменданта постерунку Якновяк. Підчас стрілянини була ранена й мати Чайковського.

ЯК У СЕРЕДНЬОВІЧУ.

В головнім суді Білгорода (Югославія) відбулася цікава розправа проти 3 югославянських селян з одного глухого села старої Сербії, обвинувачених в убивстві свого краяна Вуйна Войчека.

Тло вбивства незвичайно цікаве: кілька тижнів тому у Войчека ночували два чужинці, що переїздили через село. Один з них, бачучи, що Войчек з цікавістю і завистю споглядає на туалетні прибори, подарував Войчекови зубну щітку й тубку пасти до зубів.

Войчек був такий гордий на свій дарунок що чергового дня почав завзято чистити зуби, ставши в вікні своєї хати так, щоби кожний з односельчан міг його бачити. Група сусідів, побачивши Войчека, як чистив зуби, перелякалася тією сценою і, переконана, що Войчек продався чортови, почала від нього виривати зубну щітку. А що Войчек не хотів віддати щітки, то його так побили букам, що він по кількох хвилинах помер.

Суд засудив усіх 3 убийників на дожиттєву тюрму, беручи під увагу їхню великанську темноту.

Просто не хочеться вірити, що того роду вбивства можуть трапитися в XX віці, і то в Югославії.

NRA MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА В НЮАРКУ.

Заходами громадянина Івана Штогрина, власника „Ди Перфект Лондри", вдалося Союзові Українок зорганізувати в Нюарку виставу українського народнього мистецтва на такий лад, як це було зорганізоване підчас Світової Вистави в Шікаґо.

Вистава треватиме до суботнього тижня, а міститься вона в Арморі, на розі Сосекс евені і Джей вулиці. Гостей приймає пані Олена Лотоцька.

ПІШКИ З УКРАЇНИ НА ЛИТВУ.

Як подає риський часопис „Сєводня", на литовській залізничій стації Зілупа придержано 70-літню Галину Ксавейко. Старуха заявила, що вона з України і цілу дорогу з України до Литви перейшла піцки і хоче відшукати свою замужну дочку, якої чоловік працює при залізниці. Життєві умовини на Україні, як розказує старуха, є жахливі. Ксавейкова пройшла цілу свою дорогу ногами. На прикордонній совітській полосі мешканці так зубожіли, що на селі годі дістати денебуть куска хліба.

ПОЛІЦАЙ ЗАСТРІЛИВ ВЯЗНЯ.

В загальнім шпиталі у Львові помер привезений з Ланів, пов. Бібрка, вязень з Бриґідок, Ян Кубік, з постріловою раною в плечах. Кубік, відсиджуючи кару за крадіж, дістав був відпустку з львівської вязниці на час пільних робіт. Коли реченець відпустки скінчився і вязень добровільно не зголосився в Бриґідках, влада рішила приставити його примусово. Перед кількома днями Кубік, копаючи в полі бульбу, побачив поліцая і почав тікати. Поліцай ужив пальної зброї і ранив тяжко Кубіка, наслідком чого перевезли його до шпиталю.

ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ НА СЕЛІ.

В Жужелю коло Сокаля хотів одружитися Степан Дяків з Паранькою Ткачук, але на це подружє не хотів погодитися шурин Ткачуківни, Іван Коваль. Це довело Дякова до таєої розпуки, що він у ночі стрілив крізь вікно з титого кріса і вбив Коваля на місці. З черги Дяків стрілив собі у підборідок з того самого кріса і відобрав собі життя.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЕКСЦЕЗИ.

Після посвячення прапору вшехпольської молоді у Львові учасники того акту випробували свою бадьорість на Жидах, бючи їх на вулицях міста. На другий день протижидівські ексцеси повторилися на вул. Академічній.

ВІЗ ЗАДАВИВ ФАРМЕРА.

Іван Вербовецький, фармер з округи Росборн у Манітобі, впав під колеса воза, навантаженого пшеницею. Віз переїхав його і так роздавив, що Вербовецький скоро помер.

Небіщик приїхав до Канади з Галичини в 1900 році. Від того часу він жив на фармі в окрузі Росборн. Кілька років був радним у муніципальній раді. Полишив удову й семеро дітей: пять доньок і двох синів. Тільки дві доньки ще не замужні.

92 РОКИ БУВ КОВАЛЕМ.

У Клямесі, департамент Нієвр (Франція), помер цими днями коваль Марк Пік, проживши 106 літ. До останньої хвилини свойого життя старець цей займався своїм ремеслом і перебував постійно в кузні. Хоч Пік перебув понад 92 роки в кузні, не хорів ніколи, а навпаки, казав, що постійний рух і чад з вугля немовби підсилювали його. За ціле своє довге життя занедужав був одинокий раз, і то через весілля свого девятого сина, на якому було забагато напитків.

ВІДВАЖНИЙ ХЛОЧИНА.

Турецька преса з Анатолії повідомляє про небуденний випадок відваги і зимної крови осьмилітнього хлопця. Хлопчина був пастухом і пас у горах за містом вівці. Одного дня вкусила його їдовита гадина, але він не втратив зимної крови і вирізав ножиком загрожене місце. Зверги перевязав ногу тісно шматою і прийшов до міста. Коли зголосився до шпиталю, лікарі не могли вийти з подиву над геройством і холодною кровю хлопця та заявили йому, перевязуючи рану, що був би напевно згинув, якщо не порадив би був собі в такий радикальний спосіб.

ЧИ НА ІНШИХ ПЛАНЕТАХ ЖИЮТЬ ЛЮДИ?

Цими днями виголосив у місті Гуль (Англія) відомий учений, епископ тогож міста, д-р Барнес, незвичайно цікавий відчит, у якому доказував можливість людського життя на інших планетах. Учений прийшов до внеску, що засадничо ніщо не стоїть на перешкоді, щоби на планетах розвинулося зорганізоване життя ростини, звірят і людей. Тому, що деякі планети устійнилися багато тисяч літ перед існуванням землі, отже з того виходив би льогічний внесок, що тамошнє життя може бути поставлене на вищому рівні, ніж життя на землі.

ГРАБУНОК У ПОЛІ.

Соломон Ребіш у Ланах, пов. Бібрка, скосив на своїм полі конюшину і щоби встерегти її перед злодіями, пильнував її в ночі на 20. червня зі своєю жінкою Ґітлею. Коли обоє заснули, троє людей, накритих білими веретами, кинулися на Ребішів і, придушивши Соломона колінами, заграбили йому 40 зл. та портфель з векслями на 400 зл. Поліція арештувала трох місцевих парубків: Йосифа Кросняка, Мих. Кросняка і Івана Варинецького. Перед кількома днями станули всі три перед львівським судом присяглих, який засудив кожного на 6 місяців вязниці. Кару даровано їм на основі амнестії.

ПЛЕБІСЦИТ У СПРАВІ ПРОГОЛОШЕННЯ ІРЛЯНДСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

ДУБЛИН (Ірляндія). — Президент Імон де Валера хоче віднестись до народу і спитати його думки в справі проклямування Ірляндської Републики. В тій цілі має бути переведений плебісцит у подібний спосіб, як це зробив у Німеччині канцлер Гітлер, коли звернувся до німецького народу з вимогою поперти його політику шляхом всенароднього голосування.

БРИТАНІЯ НЕ БУДЕ МСТИТИСЯ.

ЛОНДОН. — Домініяльний секретар Томес заповів, що Велика Британія не буде накладати на Ірляндію спеціяльної кари через піднесення мита, якщо буде проголошена Ірляндська Република.

ЮВИЛЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАЦІ.

БЕРЕЖАНИ (Західня Україна). — Минає тридцять літ, як у Бережанах працює невтомно на полі національного відродження „Рідна Школа". Отсю подію думає Бережанщина відсвяткувати не так гучним ювилеєм, як збільшеною активністю на рідно-шкільнім полі.

ПУСКАЮТЬ З МОСКВИ НОВОГО БЛАХМАНА.

ЛЬВІВ. — Польські ґазети, які від довшого часу відносяться надзвичайно приязно до всього, що виходить з Москви, приносять вістку, що совітський уряд береться ліквідувати Комінтерн. А мають це зробити тому, що й так з нього нема пожитку, а крім того, зліквідувавши його, буде можна зажити в кращих відсинах з тими „буржуазними" державами, які Совіти лякали довгий час Комінтерном і його світовою революцією.

Совіти бажають тепер за всяку ціну спокою, бо хочуть вдержатися при владі. Вони носяться навіть з думкою привернення вільної торговлі, щоби в той спосіб дістати кращі кредити зі Злучених Держав. Годяться теж на привернення свободи віроісповідань, як і на те, щоб дати амнестію політичним вязням. Готові все зробити, щоб тільки їх не чіпали і дали їм гроші та кредити.

ЗАМИКАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВИ НА ВОЛИНІ.

РІВНЕ (Волинь). — Староста замкнув у Рівенщині 9 українських кооператив. Мовляв, не відповідають санітарним вимогам. На їх місці творяться т. зв. районові реґіональні кооперативи, яких заряд віддають у руки „землячків", котрі їдуть на руку польській владі.

ЗАГАРБАЛИ ЦУКОР, АЛЕ НЕМА ЯК ЙОГО ВИВЕЗТИ.

МОСКВА. — „Правда" лементує, що по цукрових заводах нагромаджено десятки тисяч тон цукру, а нема вагонів, щоби їх звідти вивезти. Таксамо завалено ті заводи загарбаним у населення збіжем, якого теж нема як вивезти, бо заряд залізниць не має охоти чи змоги доставити вагони.

КАРДИНАЛ ПРОТИ НАЦІВ.

БЕРЛІН. — Кардинал Фавльгабер виголосив у місті Мінхен у церкві св. Михаїла проповідь, у якій скритикував дуже гостро ідеольоґію наців у відношенню до релігії, Христа й біблії. Він сказав, що підставою релігії не є кров, але віра. Значиться, не можна втягати расового питання до релігії. І не можна відкидати Старого Завіту, бо в часі, коли він був створений, Жиди були вибраним народом, через який Бог виявляв свою волю. Від смерти Христа Жиди перестали бути тим народом.

Біблія була натхненням для найвищих німецьких умів, казав кардинал. Вона навіть дала притоку до створення багатьох німецьких слів. Кардинал віднісся теж до протестантів і заявив, що їм біблія Старого Завіту повинна бути ще дорожчою ніж католикам, і тому вони повинні стануть з католиками до спільної боротьби проти політики наців у релігійних справах.

6,000,000 ЧУЖИНЦІВ В АМЕРИЦІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія).—Професор Дж. Л. Ворен зізнавав перед комісією Ліґи Націй, яка займається долею тих чужинців, котрі не мають з чого жити. Ворен заявив, що важко обчислити, скільки є таких чужинців в Америці, але назагал треба числитися з тим, що в Злучених Державах є коло 6 міліонів чужинців.

ЗАБОРОНЕНО ЖІНКАМ ЯВЛЯТИСЬ У СПОДНЯХ.

КЕНБЕРА (Австралія). — Президент сенату видав розпорядок, яким заборонив вступ до парляменту жінкам, що вбрані в сподні, або в „невідповідне для жінок убрання". Але президент палати послів не бере собі до серця того, коли бачить жінок-туристів, що ходять у сподніх і відвідують будинок парляменту.

КАЖЕ, ЩО ПОХОДИТЬ З КОРОЛІВСЬКОЇ КРОВИ.

ЛОНДОН. — Прочитано в суді письмо безробітного Гая Ґордона, котрий твердить, що є незаконним сином померлого брата короля, Джорджа Пятого. З тої причини він домагається пенсії принаймні $3,000 річно, щоби міг спокійно жити.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранищею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДИН „ПРЕДСТАВНИК" УКРАЇНИ

Заговорив ще один представник Радянської України. Тим разом вже ні Москаль, ні Жид, а оттак для відміни, Поляк Станіслаф Косіор. І заговорив так, що по цілім світі рознесли телеграми до всіх газет, що це говорить одна з найвпливовіших урядових осіб як на Україні так і в Москві.

Отсей „речник" України ствердив нібито страшну річ; а це те, що від кількох літ на Україні давався відчувати сильний протисовітський рух, що змагав до відірвання України від Москви. Та американські кореспонденти додають від себе, що про це ходили давно слухи, що на Україні населення постійно бунтувалося проти московської влади. Косіор тепер тільки вияснює, що цей сепаратистичний рух це „німецька інтриґа", це діло Берліна, Гітлера чи Розенберга, які організують разом з Англією й Італією похід на Совіти. А на доказ цього згадує про визнання переслуханого большевиками і ними вбитого Осипа Букшованого, бувшого отамана У. С. С., а потім горячого оборонця Совітів, котрий, як каже Косіор, перейшов потім на сторону „українських сепаратистів" і разом з іншими визначними комуністами та з українськими імігрантами підготовляв повстання проти Москви.

Ревеляції про змагання України відорватися від Москви не є для нікого, обзнакомленого з положенням на Україні, ніякою новістю. А чергова большевицька брехня про Берлін і Гітлера є звернена на те, щоб закрити властиве положення Совітів і ту ненависть, якою дише населення України до червоних катів. Оті вісти пускає до американської преси Москва ще й тому, що вона, бажаючи спаралізувати тут українську протисовітську акцію, хоче злучити її з Гітлером, до якого, як думає Москва, ставляться в Америці дуже ворожо. Та разом з тим вона запевняє Америку устами Косіора, що у Совітах спокійно, що оті сепаратистичні рухи на Україні вже зліквідовано. Це так для заспокоєння американських банкирів, які мають тепер подбати про кредити для Совітів. Вправді, каже Косіор, є ще на Україні вороги Совітів, але Москва з ними розправиться. І одно й друге є дійсно правдиве. Є вороги Москви на Україні і є дальша розправа. Бо ото Косіор стверджує, що в листопаді вивезла Москва з України вдвоє більше збіжа ніж у минулому році. Значиться, мордування України голодом продовжується. Тому далі памятаймо на ті два факти, стверджені Косіором: на Узивині є далі боротьба проти Совітів і далі Москва вимордовує Україну голодом.

Д-р Остап Грицай.

УКРАЇНЦІ ВІДНЯ І ГОЛОД НА УКРАЇНІ

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ.

В неділю, 29.X. ц. р. увечері, відбулося в салях тутешнього Українського Клюбу при Банкгассе 1. **протестаційне віче** у справі плянового винищування України московськими большевиками і спричиненої тим **голодової катастрофи нечуваних у світі розмірів.** Віче влаштовано було заходами Виконавчого Комітету Українських Товариств Австрії у Відні під проводом діяльного голови „Української Бесіди", **д-ра Назара Світлика**, який з гідною признання енергією вів усю підготовчу акцію, завершену повним успіхом скликаних зборів.

А відбулося наше протестаційне віче ось із якою програмою:

Відкрив збори як предсідник віча д-р Світлик, витаючи членів поодиноких товариств і корпорацій та представників своєї та чужої преси промовою, в якій зазначив коротко ціль віча, після чого уділив голосу **д-ру Ю. Вітошинському** як першому референтові. Д-р Вітошинський — мимоходом кажучи один з наших найкращих промовців у Відні — виголосив німецькою мовою реферат на тему українського визвольного руху в його відношенню до московського большевизму. Реферат, розроблений по наміченій темі основно та в широких перспективах політичного підходу зі становища останніх десятьох літ. Тимто й не могло воно обійтися без того, що промовець, зясовуючи обставини, які довели нас укінці до повної залежности від Совітів, а з цим і до тої катастрофального положення, в якому Велика Україна нині, підкреслив і наші політичні промахи та необережности в початковім відношенню до большевицького режиму. Але, на мою думку, референтови добре було поширити тему свого відчиту і на те давніше минуле в історії відношення України до Москви, а властиво Москви до України, де головними виновниками поневолення України — її ненаситні царі й цариці. Головнож з огляду на те, що д-р Вітошинський говорив німецькою мовою, варто було розповісти німецьким слухачам і про Переяслав і Полтаву, про будову Петербурга і про Малоросійську Колеґію, про Катерину II. та про зруйнування Січи, а далі про царя Миколу й Шевченка, про царські укази, які заборонювали всеціло українську мову і книжку, і аж після такого дещо ширшого історичного вступу перейти до наших змагань в епосі нинішнього большевизму. В цілости реферату згадка про те минуле України може не булаб забрала надто багато часу, наскільки акти царської самоволі змальованоб коротко, найголовнішими рисами, а інформативна вартість такої згадки булаб з огляду на чужих слухачів значна. Та можна надіятися, що наш шан. референт, який уже стільки важних рефератів виголосив з ріжних приводів у життю української кольонії у Відні, ще нераз матиме нагоду говорити чужинцям про нашу справу тай наші визвольні змагання, а тоді може зволить покористуватися висловленими тут мною заввагами.

Після тогож, як д-р Вітошинський свій реферат, нагороджений публикою рясними оплесками, покінчив, забрав голос **д-р П. Маценко** як другий головний референт, відчитуючи реферат про причини та страхіття голодової катастрофи на Україні. Реферат, що його відчитав д-р Маценко, зясував у першу чергу всі ті злочинні способи і штуки, при допомозі яких большевицькі деспоти спаралізували все економічне й господарське життя на Україні. Він розмалював картину большевицької колективізації господарств — як головного джерела економічної руїни населення — а далі перейшов до властивої теми. Не буду тут переповідати всіх страшливих подробиць про голод на нашій матірній землі, що їх наводив наш референт. Читачі „Свободи" знають їх уже гаразд з цілої низки відносних статтей, поміщених у нашому журналі, та ще дотого з прибавком найновішого за останні дні надрукованого матеріялу. Зазначу тут лиш те, що зібрані пошанували міліони тих наших братів і сестер, що впали жертвами голодової катастрофи, повстанням з місць, та що після того, як виклад скінчився, референт звернувся до зібраних з кінцевим словом, яке дуже добре доповнило реферат, і зробило на слухачів сильне враження.

Д-р Маценко — високо талановитий музик та політичний еміґрант з Великої України, — згадавши спершу про жертви голодової катастрофи в його власній рідні, вказав на наші горді **історичні традиції**, якими ми так дуже звикли величатися, але яким ми здебільша спроневіряємося, захоплені чужими й ворожими нашому духови ідеями, як ось нпр. **усесвітянством і пацифізмом**, що стільки шкоди натворили і творять у нас. Вони то не дають нам підходити до таких національних катастроф, як голод на Украні, зі зрозумінням конечности **всеціло посвяти для брата,** бо, на жаль, ще й тепер можна в нас почути таке, що „хай хоч і міліони помруть, аби лиш тільки комуністична ідея жила й перемогла". Кличі, що з ними так багато з нас затратило почуття власної гідности й пошани. — „Ворог приспав нас — говорив промовець, — затуманив наші голови і крок за кроком опановує нами і нашим добром, добутим кривавицею довгих поколінь України. Бо той ворог розумний і вміє покористуватись нашим засліпленням; він дбає в першу чергу про те, про що ми дбати не вміли і не вміємо, а саме **про своє власне державне кубло.** І щоб його закріпити гаразд, він не жахається ніяких насильств проти нас — **масових розстрілів, засланЬ, тюрм, а далі такого плянового винищування народу голодом, як тепер.** Змальовавши опісля трагічне положення і на всіх інших займанщинах України та розпучливі зусилля тих наших братів, що намагаються двигнути караючу руку на гнобителів народу, д-р Маценко наголосив **клич революційної боротьби проти всіх окупантів нашої Батьківщини як одинокого певного способу визволення.** — Тому — кінчив промовець — не сміє в нас бути ніякої „реальної", на дрібні уступки обчисленої політики, і ніякої льояльности до ворогів. Для нас був і залишився один шлях: **шлях боротьби, боротьби до останньої краплини крови,** до повної перемоги над ворогами. Боротьби не тільки з імперіялістичними урядами, але й з самими народами, які пляново пруть до знищення української нації.

І в тім же дусі були ухвалені й резолюції, яких текст такий:

1. Зібрані стверджують, що голодова катастрофа на Україні є тільки новою зброєю Москви для здушення визвольного руху українського народу.

2. Що краща будучина української нації можлива тільки в самостійній соборній українській державі.

3. Що єдиним шляхом до здійснення української державности є шлях національної революції, і тому кличеться всю українську суспільність морально і матеріяльно підперти визвольний рух.

4. Зібрані уповажнюють Виконавчий Комітет Українських Товариств Австрії, як ініціятора цього віча, поробити всі відповідні кроки до здійснення тієї цілі.

5. Зібрані звертають увагу всього цивілізованого світа на титанічні змаґання України з її ворогами та на нечуваний засіб, вжитий Москвою в цій боротьбі. Опінія світа хай бачить, по чийому боці має станути.

При кінці зазначую, що згаданий Комітет веде свою працю далі, намічуючи її особливо в напрямі реальної допомоги голодуючим.

ЯПОНСЬКА ЕКОНОМІЧНА ОФЕНЗИВА

(УП) В той час, як Европа в післявоєнних часах вела дальше війну, щоб побіджені в війні якнайбільше дошкулити, виріс на Далекому Сході новий грізний противник навіть для самої Европи. Японія лише приглядається з европейського закукурічення і працює твердою рукою над здійсненням своїх мрій. Свою експансію почала Японія доперва на початку цього століття. Тоді саме вона й почала індустріялізувати себе, бо не могла сільським господарством прокормити надзвичайно густого населення. Вона створила експортову індустрію. На початку все це робила держава, але згодом держава відтягнулась та віддала ініціятиву в приватні руки, а сама обмежилась лише до контролювання всього. Підчас війни Японці воювали в той спосіб, що пхались лише там, де була для них користь, а різно народів залишили Европейцям. За 30 літ Японія стала найбільш індустріяльно могучою частиною. Низький життєвий рівень Японії дає змогу Японії протриматись через час світової кризи, що обхопила всі краї, без великих труднощів. Поволі осідали Японці в ріжних східних країнах, студіювали ринок і у відповідний момент кинули туди свої дешеві товари, бо їм не могла витримати конкуренції европейська індустрія. Китай, Британська Індія, Голяндська Індія, Австралія, Филипини й інші — це були області активности Японців. В дуже короткому часі знищено не лише конкуренцію европейську, але здушено й індустрію тамошню. Японці не зупинились лише на тих краях. Вони пішли й дальше і круг їх діяльности сягає чимраз ширше, навіть у самі області, де Европейці були нібито зовсім безпечні. То вони зробили зовсім по японському, повільно, з усмішкою на лиці. Не зважаючи на всякі перепони у виді мита, континґентів і т. п. в згаданих краях домінують і сьогодні японські товари і японська торговля. Всюди створено інституції заступництв і тепер взялись вони на підбій Єгипту. Балкану, Сербії, Африки, Туреччини, Полудневої і Середної Америки, а дальше й Злучених Держав, де японський імпорт виносить 30% усього японського експорту в товарах. Бавовну, яку досі купували Японці виключно в Австралії та в Індії, купують тепер у Полудневій Америці. Те саме діється зі збіжем, скотом, сирою гумою й іншими товарами. Зате вивозиться до Полудневої Америки мануфактуру і залізні товари. Нема такої області, деб Японія не мала своїх виробів. Вона веде прямо доцільний інтерес і продає ці товари по ціні, з якою Европа не може конкурувати, а в загальному на 50—60% нижче від цін на европейські товари. Японія не побоялась полізти й самому львови в пащу і нині продає свої дешеві шовкові вироби в Англії та Франції, а в Німеччині вироби електричні, ткацькі, годинники, ровери і т. п. Таксамо стараються Японці опанувати ринки голяндський, бельгійський, північно-европейський і інші і зі всіми тими краями стараються заключувати спеціяльні договори про взаємність торговлі, розуміється з надвишкою для Японії.

Причини цього такі: 50% обезвартіснення єна, низькі заробітні ціни для робітників за працю 60 годин на тиждень, державні підмоги, низькі податки (дохід до 10% вложеного капіталу є вільний від податку), добрий кредит і гарантування експорту державою на 60, а то й 70%. Досі могли Европейці конкурувати якістю товарів, бо Японці продавали все товари масовоз продукції. Тепер одначе Японія переходить до продукування кращих товарів. За контролю товарів взялась держава (Осакаконференція) і не випускає товарів гіршої якости з краю. Найбільше на цьому терпить Англія і то від часу, коли Японія здобула собі в Манджурії дешеві сирівці. Тепер вона їх не потребує купувати і транспортувати здалека зза границі. Тому й не диво, що Японці не звертають уваги на ніякі погрози з боку Совітів, Америки, Англії, ба навіть „Клюбу Народів" у Женеві. Японія знає, що нині ніхто не всилі зашкодити їй серіозно в її політиці і що всі ці погрози нічого реального за собою не криють.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Невтральний. — Пишете про народнє свято, а більшу частину допису займає опис відправи в церкві, проповідь і похвали для священика, які положив у Вашій громаді величезні заслуги, а який навіть не є у Вас ще й один рік. Зорґанізування хору, потрібного для самої церкви, не є така величезна заслуга, щоб аж так багато про це розписуватися. І тому ми це скоротили, як і зчеркнули те, що хвалиться згадану Вами церкву як одиноку, рідну і спасенну для нашого народу. За те Ви дорікаєте, хоч знаєте, що орґан наш є часописом, присвяченим для народніх справ і до розвязання народніх проблем, а не до проповідування того, яка віра краща. Ми просимо Вас, як і просили вже нераз інших наших дописувачів, щоби Ви зрозуміли наше положення і не намагалися перепачковувати в дописах чисту церковщину.

І. Г., Фініксвіл, Па. — Вже нераз була згадка за те, що згадана Вами співачка не є ніякою Українкою, ні ніякою дочкою Олександра Кошиця. Це Росіянка.

— Знаєш, Петро помер і все, що полишив по собі, записав на сиротинець.

— Дуже гарно зробив він. Я був би й не подумав, що такий скупар здібний на таку великодушність. А що він оставив?

— Пятеро малолітніх дітей!

Альфонс Доде.

ДВІ КОРШМИ

Раз пополудні в місяці серпні вертався я з Німа. Була страшна спека. У далечі, понад білою розпеченою дорогою знималася курява понад оливковими деревами під великим ясним сонцем, що осяювало усе небо. Ніде ні хмариночки, ні вітерця. Чути лише цвіркання божевільне, скоре, що заглушує. Я йшов уже дві години самітною околицею, аж нараз передімною в куряві виринула громадка білих хат. То була т. зв. почтова стація: пять-шість хат, довгі збіжеві магазини з деревляною покрівлею, одно корито без води, серед гайочку карловатих фігових дерев і зовсім на краю дві великі коршми, одна напроти другої через дорогу.

Дивно виглядало сусідство тих коршем. З одного боку велика, нова будівля, повна життя, всі двері повідчинювані, перед нею почтовий віз, із коней, що їх випрягають, знімається пара, подорожні повлазили і пють в альтанці, на подвірю повно мулів, возів. В середині крики, суперечки, пястуки вдаряють об стіл, склянки дзвонять, білярдові кулі зударяються, корки від лімонад тріскають, а понад увесь той галас проноситься веселий, дзвінкий голос, який співав так, що шиби звеніли:

Гей, гарненька Маргаретка
Устала раненько
Тай пішла зі срібним збанком
По воду свіженьку.

...Коршма через дорогу, напроти, була спокійна, наче покинута. Коло воріт виросла трава, шиби повибивані, на дверях гильки зівялі, що звисали наче хвости. Все те таке нужденне, таке нещасне, що справді милосердям було зупинитися та випити дещо.

Як я ввійшов, побачив довгу кімнату, пусту й понуру. Три великі вікна без фіранок надавали їй ще більше смутку. Кілька кривих столів, на яких стояли запорошені склянки, жовта канапа серед нездорової задухи. А мухи! Мухи! Ніколи ще не бачив я їх так багато: на стелі, на вікнах, по склянках, цілі рої... Як я відчинив двері, почулося бреніння, наче у вулику.

В глибині кімнати, біля вікна стояла жінка та пильно вглядала надвір. Я двічі кликнув:

— Гей! Коршмарко!

Вона помало обернулася та показала мені своє селянське лице, вкрите морщинами, в жовто-червоному мереженому чіпці, як це в нас носять старі жінки. Одначе вона не була стара. Та від сльоз зівяла.

— Що скажете? — спитала вона мене, втираючи очі.

— Я хотів би трохи відпочати й випити дещо...

Вона подивилася на мене здивовано, не ворухнулася з місця, наче не розуміла, що я їй сказав.

— Абож то не коршма?

Жінка зітхнула.

— Та... коршма, коли хочете... Та чому не йдете через дорогу, як і інші люди? Там багато веселіше...

— Там аж завесело для мене... Я радше останусь тут.

І не ждучи її відповіди, я сів при столі.

Коли коршмарка переконалася, що я говорю поважно, заметушилася, начеб мала багато роботи. Отворила шуфляди, чистила склянки, виганяла мухи. Відчувалося, що поява цього подорожного, якого треба було обслужити, важна подія. Потім ця нещасна жінка пристанула та схопилася за голову, наче в розпуці, чи дасть собі раду.

Потім пішла до пивниці. Я чув, як дзвонила ключами, дмухала, чистила якісь тарілки. Від часу до часу почулося глибоке зітхання, ледви здавлений стогін.

За якої чверть години мав я перед собою тарілку сухого винограду, черствий хліб і фляшку червоного вина.

— Прошу, — сказала та скоро вернулася на своє місце при вікні.

Я попивав вино та старався почати з нею балачку.

— Ви мабуть не маєте частенько гостей, бідна жінко?

— Ах! Ні, пане, ніколи нікого... Як ми тут були самі, тоді було інакше: тоді ми мали стайню з почтовими кіньми, ловецькі снідання, коли уладжували лови на лисиці, возы всенький рік... Та відколи отворили коршму наші сусіди, ми все втратили... Люди радніше йдуть через дорогу. В нас, повідають, занадто сумно. І справді, наша хата не є приємна. Я негарна, замучена, дві дочки померли мені... А там, напроти, має коршму одна арлезіянка, гарна жінка, з потрійним шнуром коралів на шиї! Кондуктор приводить її почтові коні. Тому має гостей. До неї сходиться вся молодь із Безіса, Редесана, Жонкієжера. Візники їдуть навіть дальшою дорогою, щоби лише заглянути до неї... Я тимчасом сиджу тут увесь день; ніхто не поступає сюди, а я журюся.

Говорила це спокійно, не відводячи лиця від вікна. Видно, в коршмі через дорогу було щось, що її надії все цікавило...

Нараз, по другому боці дороги зчинився великий рух. Почтовий віз котився серед куряви. Чути було траскіт батога, звуки почтової трубки, а дівчата, що визирали зза воріт, кричали:

— Бувайте здорові! Бувайте здорові! А понад усіх той сильний голос співав далі:

Тай пішла зі срібним збанком
По воду, по воду,
Там узріла трох вояків
Хороших на вроду...

На цей голос коршмарка здригнулася всім тілом, обернулася до мене, та сказала тихесенько:

— Чуєте? То мій чоловік!... Правда, що гарно співає?

Я видивився зчудований.

— Що? ваш чоловік?... Невжеж і він іде там?

Це ue вона, зі смутком на лиці, одначе дуже лагідно сказала:

— Щож хочете, пане? Такі вже люди. Вони не люблять плачу. А я все плачу, відколи мені дочки померли... Зрештою ця коршма така сумна, в якій ніколи нікогісінько нема... І так, коли вже йому занадто скучно, мій бідний Осип іде через дорогу випити склянчину. А що має гарний голос, арлезіянка просить його співати. Тихо!... ось знову починає.

І здригнулася, заломила руки, зі сльозами в очах, стояла вона наче зачарована перед вікном і слухала як співав її Осип:

Перший вояк привитався:
Добрий день, дівчино!

Неділя.

— Що ти робиш у неділю?
— Ходжу на лови.
— Дуже розумно.
— Треба вміти жити тай іншим позволити жити!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

МОСКОВСЬКІ ОБІЦЯНКИ.

Метю Вол, віцепрезидент Ам. Федерації Праці, говорив на радіо в суботу, що Американська Федерація Праці не дасться здурити обіцянкою большевицького уряду в Москві не вести большевицької пропаганди в Америці.

Майже рівночасно з обіцянкою Літвінова появився в московських газетах приказ, щоби всі комуністи по всьому світі представляли програму відбудови краю, ведену президентом Рузвелтом, як „рузвелтівську програму виголодження". З того видно, що большевицька Росія не думає додержувати своїх обіцянок, хоч як урочисто зроблених.

Це може бути видно декому, але ще не всім. Тому зрештою невірні Томи не зовсім зле роблять, що вони пробують. Був уже такий, що пробував, чи револьвер набитий: дивився в дуло, а не бачучи кулі, потягнув за курок.

В АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛАХ НЕ БЮТЬ?

В Колюмбії, в стейті Мізурі, батько школяра запізвав учителя за 5,000 долярів відшкодування за побиття дитини. Позовник, каже, що вчитель так побив хлопця, що цей на все буде мати якісь клопоти зі здоровлям.

Учитель признає, що він бив хлопця, але це він зробив тому, щоби хлопця вдержати в карности. Зрештою, він не вибив хлопця так сильно, як його самого колись били.

Та чи це, що вчитель, будучи учеником, брав у шкіру, дає йому право бити учеників.

НОВОМОДНЕ ПОДРУЖЕ.

Ґазети подають час від часу про подружа, заключені в повітрю, на літаку. З Дітройту тепер доносять про перше подруже телефоном, і то трансатлянтійським телефоном. Молодий стояв коло телефону в Дітройті, молода при телефоні в Стокгольмі, в Швеції. Молоді зложили звичайну обітницю, а суддя, що теж державслухавку, проголосив їх мужем і жінкою. Сім мінут часу, 47 долярів 50 центів коштів за телефон, і двоє молодих, розділених 4,000 миль, стали законними подругами, і молода вже може тепер приїхати до Америки іміґранткою.

Телефон поміг їм обійти іміґраційний закон.

СЛІДСТВО ЧИ ЗАБАВКА?

Як газети писали, що Ерла Вайнкупа підозріває поліція за вбивство його жінки, то він вернувся домів, щоби сказати поліції, що її підозріння неправдиві.

Коли його мати, д-р Вайнкуп, призналася до вбивства, Ерл Вайнкуп сказав, що це він убив свою жінку. Тоді поліція запевнила, що вона переконана, що Ерл Вайнкуп говорить неправду, щоби захороняти матір.

Коли Ерл Вайнкуп сказав, що він збрехав, та що думає таки шукати виновника смерти жінки, поліція каже, що вона знаходить у його виправданню поважні недостачі. І поліція збирається робити нові допити Ерла Вайнкупа, щоби знайти правду.

А переконавшися про правду, певно знову почнуть доказувати, що це неправда. Справді, чого то не можна доказати, коли хочеться та мається на це відповідні способи...

ІНША МІРА.

Донесення з Лондону каже, що Індія спокійніша, бо число арештовань за непослух владі зменшується.

Донесення з Варшави й Москви звичайно виходять з іншого заложення. У Польщі й Росії, тим спокійніше, чим більше людей арештовано.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИЗНАННЯ СОВІТІВ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ АМЕРИКИ.

Факт, що президент Злучених Держав визнав Совіти, викликав у декого з Українців велике пригноблення, а в тутешних комуністів велику втіху. На ділі, ні пригноблення ні втіха тут не на місці.

Один визначний Американець, добре обзнайомлений з міжнародніми законами і практикою, недавно надрукував статтю, в якій каже, що при вирішуванню питання, чи визнати яку державу, або ні, уряд Злучених Держав мусить звернути увагу тільки на отсі дві річи:

1. Чи уряд даної держави є всилі вдержувати лад і порядок у себе вдома.
2. Чи уряд даної держави є всилі додержувати свої міжнародні зобовязання.

Коли уряд Злучених Держав прийде до висновку, що уряд дотичної держави є всилі вдержувати у себе лад і порядок та виконувати свої міжнародні зобовязання, то він може дотичну державу визнати. Одначе таке визнання не значить, що уряд Злучених Держав похваляє форму правління визнаної ним держави, або що уряд Злучених Держав симпатизує з правлячою в цій державі партією.

Виходить, що своїм визнанням уряд Злучених Держав ще не похваляє совітську форму правління, яка є тепер у совітських републиках, ані не симпатизує з большевицькою партією. Думати інакше булоб так само смішно, як колиб хто думав, що тепер після свого визнання Совіти мусять уже хвалити таку форму правління, яка тепер існує в Америці, або що тепер Совіти мусять симпатизувати з тутешньою демократичною партією, яка тепер є тут при владі.

Для нас, Українців, це визнання Совітів, на яке ми звикли були глядіти більше з морального боку, ніж з боку міжнародного права, може часом стати навіть корисним, бо відтепер Американцям, отже й американським Українцям, може бути кращий доступ до Великої України. Тому замісць віддаватися пригнобленню, мусимо подвоїти свої сили і дальше працювати приблизно в отсім напрямі:

1. Створити (коли можна) центральне тіло, якого завданням буде не протестувати против визнання Совітів, але протестувати проти навмисного, нелюдяного виголоджування міліонів Українців тільки тому, що вони Українці, та домагатися прослідження минулого голоду і запобіження майбутньому голодови.

2. Піддержувати звязки з усіми чинниками, які в інтересі людяности та найпримітивнішої справедливости можуть стати нам до морального або матеріяльного помочі. Такими чинниками можуть бути: Федерація Християнських Церков в Америці, Католицька Церква, Ветерани Світової Війни, Федерація Праці, ріжні гуманітарні, наукові та інші товариства і т. д.

3. Вживати відповідних впливів у конґресменів і сенаторів на те, щоби вислана була спеціяльна комісія на Україну, евентуально щоб для України зорґанізовано матеріяльну поміч.

4. Зібрати потрібний фонд та запросити бодай двох визназних американських кореспондентів, щоби вони поїхали на Україну в товаристві одного з теперішних українських редакторів в Америці, та провірити на місці те, що там діється.

При кінці не шкодить додати, що тутешні комуніствуючі хуліґани, які старались і стараються розбивати українські протестаційні походи та віча, роблять якраз найкращу прислугу українській справі, бо звертають на неї увагу ширшого американського загалу, а своїм диким поведенням показують американській публиці наглядно, що варта ці комуністичні „таварищі", які навіть тут в Америці радіб ставити „пад стенку" кождого, хто не годиться з їх поглядами.

І.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СЕЙНТ ЛУІС, МО.

Листопадове Свято.

Заходом укр. гр.-кат. парохії відсвятковано торжественно Листопадове Свято в неділю, дня 19 листопада.

В церкві уладжено символічний гріб з величавим хрестом, замаєним вінком. Вечером, у годині 6, зачав нарід заповняти церкву, щоби помянути у спільній молитві тих, що поляглм за волю України. Запрошене братство св. Володимира явилось в комплеті, ввійшовши парами в Божий дім. Чотири дівчини в народніх строях зложили китиці квітів на гробі, а два члени з молодечого братства св. Івана Хрестителя, від. У. Н. Союза, недавно основаного, станули при гробі з прапорами. Всі із зворушенням споглядали в сторону гробу. Рівно в годині 6.30 станули до панахиди парох о. Йосиф Ганяк, о. Амсінґер, місцевий німецький священик, і о. Пренднрґест, місцевий американський священик. Поплила зворушлива пісня-молитва з участю хору, а відгомін дзвону розносив далеко і широко по долині Місісіпі вічну память борцям за волю України.

По панахиді о. парох виголосив проповідь, в якій зясував, що сто тисяч українських орлів зірвались тому 15 літ за святу справу божественного Спасителя, за правду і за справедливість, за волю України, за усунення гнету наїзників. Своєю кровю окропили волю, але під напором підступного і хитрого ворога мусіли опустити Західню Україну з піснею на устах, що вернуться ще тії стрільці січовії, задрожить колись Варшава. Цею піснею закликають нас наші святі герої зза гробу, щоби ми всі, Українці, розкинені по цілому світі, у слушний час встали і докінчили святе діло, помігши матері-Україні встати, стрясти пута неволі і при ній вільним життям зажити.

Друга часть свята відбулася на ґалі церковній, а розпочалася вступним словом, яке виголосив о. парох, вказуючи, що Перший Листопад 1918 р. це перший зрив Західньої України за 600 літ неволі до волі. Тим могучим зривом наші борці-герої дали нам і дальшим поколінням традицію, з котрої будемо черпати це захоплення; цей захват аж до повної побіди і аж тоді настане в своїй хаті своя правда і сила і воля. День Першого Листопада кличе нас і наказує, що перший наш обовязок це Україна, а своє особисте на другім місці. Коли всі сини і доньки матері України тим переймуться, побіда наша певна.

Опісля хор під управою п. А. Сташка відспівав молитву Боже великий, єдиний, Смерть вояка, Козаченьку, куди йдеш, Їхав стрілець на війноньку і Стоїть явір над водою. Декламації виголосили Мих. Хомик і Марія Паращак. Як хор, так і декляматорів нагороджено гучними оплесками.

Першу часть концерту закінчив по анґлійськи о. Прендирґест, вказуючи, що він як Американець є свободолюбний і рад би бачити якнайскорше Україну вільною державою. Зазначив, що вповні годиться з думками проф. Р. Е. Айртона з дітройтського університету і передав його промову присутним. Гучними оплесками нагороджено нашого приятеля о. Прендирґеста.

Другу часть програми розпочав промовою д-р Микола Клим, в котрій вказав, що кожна грудка нашої дорогої землі пересякла геройською кровю і ця кров кличе нас раз-у-раз, щоби не дати доптати її ворожими ногами, а могили розкидати, щоби ми поминали упавши у нерівній боротьбі за волю України. Але там у нашій батьківщені є ще герої борці при житті, але окалічені, це наші інваліди; тому день Першого Листопада є також днем інвалідів і ми мусимо показати, що ми їх не забули. Це наші рідні, що чекають на нашу допомогу, і д-р Клим попросив жертви для наших інвалідів.

Наступила збірка, яка увінчалась красним успіхом.

Опісля відіграв скрипкове сольо Евген Дмитрик при акомпаніяменті панни Р. Марфут. За влучне віддання нагороджено їх гучними оплесками. Дальше хор відспівав: Журавлі, Ой та зажурились, За городом качки пливуть і Вечірний дзвін; а декламації виголосили А. Сташко і Кат. Дмитришин. Всіх нагороджено рясними оплесками.

Кінцеве слово забрав о. Ганяк, взиваючи присутних іти дорогою визначеною Першим Листопадом, аж до повної побіди.

Хор закінчив свято відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Жертвували на інвалідів: о. Й. Ганяк 2 дол.; по 1 дол.: М. Дмитришин, С. Зелінський, І. Паращак, д-р М. Клим, П. Трунко, Й. Зьомбра, Т. Шпить, Ю. Василюка, А. Хомик, В. Білик, С. Паращак, Параскевія Паращак, І. Добромильський, Марія Смола, Т. Медвідь, П. Ґолдак, І. Пилипчук, В. Паращак, М. Сопко, Г. Лужецький, Олена Андрус, Марія Дмитрик, Г. Качмар, Марія Поцілуйко, П. Марфут, М. Кульчицький, Т. Владика, А. Кубальський; по 50 ц.: М. Паращак, Олена Шульц, Стефанія Пшехорська, Марія Дмитришин, Катерина Ґардиґайло, Анастасія Криса, Н. Добромильська, В. Петришин, І. Якимів, І. Андибур, В. Кокорудз, В. Ґолдак, Т. Гнатів, А. Помірко, Катерина Помірко, Ева Ґолдак, М. Ґойда (ст.), Катерина Пилипчук, Текля Владика, Магдалина Сопко, Анастасія Марфут, Олена Цюра, Катерина Гук, В. Щупляк, В. Гук, М. Федчак, Й. Викрикач, М. Бартіш, С. Волянський, М. Чухрай, Марія Шпить, Стефанія Робак, Ольга Робак, Катерина Мартинюк; по 25 ц.: Марія Матолич, І. Тиндик, Татіянна Лужецька, Катерина Рабко, І. Гатлан, С. Степяк, Марія Трунко, Марія Ґолдак, М. Хомик, Катерина Івасишин, Катерина Якимів, Марія Викрикач, Фатима Копська, Михайло Ґолдак, Н. Н.; дрібними датками 40 цнт. Разом $51.15. Розхід виносив $2.50 осталося 48.65, які вислано на інвалідів через Обєднання.

Ігор.

—o—

ПІТСФІЛД, МАСС.

Більше дбайливости.

Ще до війни всі ми держалися разом. Кождий тужив за своїми людьми і своїм рідним товариством, за своєю піснею, за споминами з рідного краю. Кождий писав раз-у-раз листи до рідні до краю і нетерпеливо ждав на їх відповідь та на нові вісти.

Та прийшла велика війна й принесла велику зміну. Люди зачали ліпше заробляти, зачали інакше жити й інакше думати. Звідти почалися непорозуміння. Хто мав кілька зелених більше від другого, вже уважав себе мудрішим. З того зачала зроджуватися ненависть і настав упадок взаїмного пошанівку.

Таке можна сказати і про нашу громаду.

Давніше в нас щиро дбали про все, що своє. Побудували гарну церкву, а тепер і за неї не дуже то дбають. Не дбають і за свою школу. Дітей, Богу дякувати, є повно, а нема кому їх вчити по українськи, бо батьки про це не дбають. І тому маємо в Пітсфілд усього 8 родин, що виховують своїх дітей так, що вони вміють читати, писати і говорити по українськи. Ті, що посилали дітей до айриських і польських шкіл, допровадили до того, що їх діти таки цілком не розуміють по українськи і не мають ніякого українського духа. Дітей тут винувати не можна, а тільки старше покоління.

Нам усім мило було глядіти, як українські діти з Трой і Ню Йорку понисувалися виступом з українськими народніми танками, але й наші діти могли би дати такий самий виступ, як би родичі подбали про те, щоби і в нас була школа українських танків.

Як так далі піде, то нас, старше покоління, жде важка кара за те, що ми доводимо до того, що по нас готов і слід пропасти по ураїнськім життю в Пітсфілд.

Петро Шульгин.

ІСТ ЧЕСТЕР, ПА.

Іде до кращого.

Хто знає життя нашої громади, той знає і те, що ті численні лекції, віча, дискусії, які тут велися довгими роками заходами новітніх москвофілів, большевиків, довели були громаду до застою в народнім життю, до ненависти між дітьми одного й того самого українського народу.

Та тепер наш нарід не той, що був. Тепер вже й „лектори" нічого не вдіють. Тепер люди пізнали, що розбиття на мерці скору національну дрібні гуртки принесе нам в Америці смерть. А з неї не виратує нас ні соціялізм, ні большевизм. Вони тільки приспішать нашу смерть.

Зате вратувати нас може добре поставлена українська школа. І до такої справи взялася наша громада. Школу вже маємо і є в ній кількадесять наших діточок. Школа стоїть під зарядом громади, від імени якої виступає Шкільний Комітет, до якого належать такі громадяни: Павло Закорчемний, Яцко Ташик і Прокіп Блотний.

Школа відбувається два рази на тиждень, від години 5 до 7 вечером, в понеділки і середи. Учителює громадянин Т. Ф.

За Комітет: **П. Закорчемний, П. Блотний, Я. Ташик.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український бизнесмен на інвалідів.

Громадянин Плятон Стасюк, відомий український бизнесмен, власник фабрики масарських виробів і складів у Ню Йорку і Брукліні, переслав до Обєднання $100 з призначенням для висилки до краю на допомогу українським інвалідам.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

На інвалідів і політичних вязнів.

Злучений Комітет міста Нюарку передав до Обєднання $110 з таким призначенням: $60 на інвалідів, а $50 на допомогу політичним вязням.

Комітет.

—o—

БРОДАЛБИН, Н. Й.

На боєву акцію.

Підчас панахиди, відбутої зприводу Свята Першого Листопада, зібрано на боєву акцію $8.55, а 79 відділ У. Н. Союза додав $2. Разом вислано на призначену ціль через Обєднання $10.55.

—o—

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛ.

З Листопадового Свята на Рідний Край.

У неділю, дня 12. листопада, відсвяткував Укранський Клюб пятнацятьлітню річницю народнього зриву Західньої України, день Першого Листопада 1918 року. На святі відспівано стрілецькі пісні, були декламації, реферат гр. Івана Петрушевича та спільна вечеря. З тої нагоди отсі гості зложили до допомогу інвалідам: по $5: о. Р. Качмарський та Іван Орлик; по $2: Роман Ґонсев, Іван Німчук, Теодор Ноґаш і Дмитро Якубенко; по $1: Антоній Марк, Василь Мартин, Марія Макаровська, Анастасія Мордус, Джан Маттокс; по 50 ц.: громадянка Бавричукова, Текля Мартин, Ілля Вавричук, Іван Мартин. Гроші вислано через „Обєднання".

В неділю, дня 19. листопада, в день жалоби по наших братах, що згинули під московським терором, і в день протесту проти виголоджування Украни Совітами та проти виселювання укранського народу поза межі України, Український Клюб влаштував збори американських горожан українського роду й ухвалив протестаційні резолюції проти умисного винищування українського народу. Ті резолюції вислано до президента Рузвелта, до державного секретаря та до совітської влади в Москві.

Замітку з місцевої американської преси пересилаємо разом з тим дописом.

За Український Клюб в Л. Е.:
Іван Орлик, секретар

—o—

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

На Рідний Край.

Відділ 288 У. Н. Союза переслав через Обєднання $15.90 на народні цілі, розділюючи їх як слідує: на Рідну Школу $5; на інвалідів $5; на боєву акцію $5.90.

Жертвували з каси відділу $10; А. Сисак $2.50; М. Мушастий $1; по 50 ц.: М. Юркевич, І. Віхоть, Т. Данилюк, І. Малицький; В. Могильський 25 ц.; М. Барна 15 ц.

Іван Малицький, секретар від. 288.

Адреса Обєднання:
OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
New York, N. Y.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою).

(28)

Барановський поучував Івахова.

Згадуючи про ці особи, просив Барановський, щоби арештування не зачинали від Гнатова, бо він є вирафінований і міг би викрутитися. Справа вбивства Голувка очевидно цікавила львівську поліцію і вона вислала в дрогобицький басейн своїх агентів і комісаря Білевича, які незалежно від Бубена вели доходжения. Вони провірювали особу Гнатова, бо Коссак був уже поліції знаний. Поліція знала, що Гнатів старався про заграничний пашпорт, знали минувшину Гнатова, а саме, що він убив агента поліції Пільха і що кинув бомбу до „Сокола" (польського). Вислані агенти не мали доручення арештувати запідозрених, бо не мали ніяких доказів вини. Щоб арештувати, треба мати докази.

В перехрестному вогні.

Дня 1-го вересня 1933 р. довідався свідок, що Чеховський хоче вислати Барановського в Дрогобиччину. Свідок уважав цю концепцію влучною і сказав Чеховському, щоби він написав до дрогобицької поліції, щоби вона не робила Барановському труднощів, але щоби післати за Барановським людей, які слідили би його кроки і контролювали.

В цьому місці предсідник вказує свідкови на суперечність з дійсністю, бо Чеховський вислав до Дрогобича поліцію на те, щоб арештувати Барановського, і провірити „алібі" в день 29. серпня 1931. р. Предсідник відчитує в тому місці відповідні акти.

Свідок заявляє, що він рішучо не давав Чеховському такого доручення, і коли Чеховський таке зробив, то зробив це на власну руку.

На запит предсідника, в якій справі кликав Чеховський Барановського телефонічно день пізніше після замаху на Голувка, свідок відповідає, що йшло тут про інформації в звязку з нападом на почту в Трускаві.

Предс.: Пане раднику, чи згадував вам Чеховський, що Барановський показував йому револьвер, яким виконано замах на Голувка і позволив Барановському револьвер продати.

Свідок заявляє, що Чеховський був знаний з солідарности, був правою рукою свідка і його довіреним мужем. Про все Чеховський свідка повідомлював. З цілою рішучістю твердить, що до самої смерти Чеховський ні разу не згадав про те, що йому Барановський показував револьвер. Дальше згадує свідок, що немає навіть про цю справу рапорту. Колиб Чеховський згадував свідкови, то про це знали би і Білевич, Роговський і Галяс.

Сенсія.

В цьому місці доходить до сенсії між предсідником і свідком у звязку з зізнаннями Барановського в справі револьверів.

Предс.: Чи як би Чеховський мав вістку, що тим револьвером вбито Голувка, чи злегковажив би її?

Свідок відповідає неясно, але говорить про те, що Чеховський, коли би знав якунебудь таку вістку, то тішивсяб і носивсяб з нею як курка з яйцем. Якби Барановський сказав був таке Чеховському, то Чеховський, мовляв, був би повторив це свідкови.

Така відповідь не вдоволяє предсідника і він домагається короткої і ясної відповіди на питання.

На це свідок відповідає, що відношення Барановського до Чеховського було дуже сердечне і Чеховський вірив Барановському. Не є виключене, що Барановський сказав про те Чеховському, а той, вірючи безоглядно Барановському, якій йому вкаже справників вбивства, міг собі згадану справу з револьвером злегковажити і позволив Барановському продати револьвер.

Предс.: Як вияснити факт, який вийшов підчас розправи? Барановський перед батьтьома людьми тішився, що він за два тижні буде в посіданні того револьвера?

Свідок: Мені трудно відповісти на це питання.

Предс.: А що зробили би ви на місці Чеховського, коли би вам хтось показав револьвер і заявив, що тим револьвером когось вбито?

Свідок: Я не витягав би консеквенцій у відношенні до Барановського, але револьвер сховав би до шуфляди.

Предс.: Чому Чеховський мав би бути гіршим від вас?

Свідок не дає відповіди.

Предс.: Барановський мав нагло їхати до Праги. Чеховський сказав йому, що має говорити з Коновальцем про організаційні справи?

Свідок: Сайкевич не запропонував Барановському посту заступника команданта; це була тільки концепція і тому Барановський мав це з Коновальцем обговорити. Питання, чи це була пропозиція чи концепція — не вияснено.

В тому місці приходить між предсідником і свідком до гострих сутичок.

(Далі буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітінг відбудеться в неділю, 10 грудня, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній. Обовязком є усіх членів прийти на цей мітінг, а довгуючі повинні вирівнати свої залеглости. Котрі члени ще не змінили своїх грамот, будуть ласкаві принести з собою на мітінг свої старі грамоти. На мітінгу уряд уділить вам пояснень щодо виміни. Будемо принимати нових членів без оплати вступного і оплати за лікарські оглядини. Тому є добра нагода стати членом У. Н. Союза. — В. Делявський, предс.; М. Гавриляк, кас.; Теодор Левчишин, секр.

АЙРОНДЕКВАЙТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 10-го грудня в год. 2-гій пополудні в домі де звичайно. Проситься всіх членів прибути на ті збори. Буде вибір уряду на рік 1934, і справоздання Контрольної Комісії за минулий рік. Не явившися член на збори, заплатить кари $1., а урядник $2. — А. Гусар, предс.; А. Дронь, кас.; Н. Головка, секр.

ВІЛИНГ, В. ВА. Уряд Братства св. Ів. Хрестителя, від. 56, У. Н. Союза, повідомляє своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що річний мітінг відбудеться в неділю, дня 10-го грудня о год. 2-гій пополудні в гали де звичайно відбуваються мітінги. Присутність кождого члена є пожадана бо є важні справі до полагодження. Буде вибір нового уряду на рік 1934, як також уряд здасть справоздання з діловодства за 1933 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свій довг, а щоби не задовжуватись на другий рік, та щоби улекшити працю для секретаря і контрольної комісії. За уряд. — Петро Вітенко, предс.; Іван Шелева, кас.; Мих. Дуткевич, секретар.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Братство св. Арх. Михаїла, від. 142 подає до відома всім членам, що річний мітінг відбудеться в суботу 9-го грудня в У. Н. Домі 214 Фултон Стріт. На порядку здасть уряд справоздання зі свого діловодства і контрольна комісія здасть справоздання з приходів і розходів. Вибір нового уряду на рік 1934. Будеться принимати нових членів до У. Н. Союза. Хто ще не вписав своїх дітей до Союза, повинен вписати, бо діти мають добру нагоду, бо мають нагороду близько 20 долярів. Користайте і вписуйте до своєї організації, бо це єсть ліпше як у чужій організації. Член неявившийся заплатить кару після статута. — Я. Лещак, предс.; Мих. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов „Мир", від. 324 повідомляє членів і члениць, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в суботу, 9-го грудня в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн вул. Тому що річні збори забирають більше часу, то збори почнеться в 7-мій годині ввечір. Кождий член і членкиня У. Н. Союза обовязково мають бути на цих зборах. Довжні повинні постаратися о вирівнення вкладок, щоби не переносити довгів при переписі членів на 1934 рік. Довжні члени тратять права до голосу, як також до запомог. Тому хай таких не буде. Вписуйте своїх дітей до У. Н. Союза. Кождий свідомий Українець і Українка з нашої околиці повинні належати до У. Н. Союза і до нашого відділу. Наш відділ є основником громадського життя у нашій дільниці і він дає найбільше попертя у всякій праці. Належмо всі до нього, задля своєї користи в прикрий час, для користи народньої і громадської. — Гр. Григорчук, предс.; П. Максимович, кас.; Мих. Туркот, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. „Дністер", від. 310 повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 9-го грудня о год. 7:30 ввечір в гали Словенській 724 Лінард Стріт. Кождий член має явитись на річнім мітінгу, неявившийся член на мітінгу, заплатить кару $1, а урядник $2, котра не буде дарована. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, так щоби на слідуючий рік не переносити довгів і щоби можна зробити точний рахунок за цілий рік. Буде також вибір нових урядників на 1934 рік. — М. Федас, предс.; І. Сколоздра, кас.; Дм. Багрій, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 10-го грудня в год. 1:30 пополудні під ч. 620 Мортон вул., в Рускім Нар. Домі. Проситься членів прибути на означений час бо є важні справи до полагодження і вибір нового уряду на 1934 рік. Також напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглі вкладки, член не явившийся на річні збори, буде караний 50 ц., а урядник $1. — Микола Мілер, предс.; Микола Іщук, кас.; Петро Сєїдло, секр.

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори Тов. „Єдність", від. 163 відбудуться в неділю, 10-го грудня о год. 1-шій пополудні в домі Горожан 847 Н. Франклин вул. Взивається всіх членів прийти на означений час, бо є багато важних справ до порішення. Як також буде вибір нового уряду на 1934 рік. — Стефан Гвіздь, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Товариство Запорожська Січ, від. 234 Укр. Нар. Союза, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, дня 8-го грудня в годині 7-мій вечером, в гали Українського Народного Дому, 214-216 Фултон стріт. Обовязком кождого члена є прибути на означений час бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі хотілиб змінити свої старі грамоти на нові зволять принести старі грамоти на мітінг. Нові кандидати, котрі хотілиб стати членами Товариства і У. Н. Союза проситься прийти на мітінг. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости на цім мітінгу так, щоби можна на річнім мітінгу здати точне справоздання. За уряд. — І. Ґенега, предс.; М. Ґенега, касієр; К. Пілат, Секретар.

ҐЕРИ, ІНД. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 100 У. Н. Союза, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, дня 10-го грудня ц. р. в Ґери Нейборгуд Гавз, 1700 Адамс ул., в 2-гій годині пополудні. Обовязком кождого члена є прибути на сей мітінг і виповнити свої обовязки супроти своєї організації. — За уряд: Стефан Стечик, предс.; Гр. Ловровський, касієр; А. Цебак, секретар.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292 подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю 10-го грудня в год. 12.30 пополудні, в галі парафіяльній при Кліперт Едвард. Проситься усіх тих членів, котрі довжні, щоб старалися хоч вчастр заплатити свої належитости, до відділу і до Союза, бо в противнім разі не буде можна за них висилати до Союза, а тимсамим треба буде суспендувати, при кінці року, аби не було по джентелменськи, таксамо і за діти. Дальше ще раз пригадується тим членам котрі брали позичку, а ще не відобрали грамот, зволять прийти і відобрати, бо декотрих членів грамоти вже по півроку секретар носить на мітинг, а то без потреби. — Петро Кізел, секретар.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Товариство Українська Січ, від. У. Н. Союза ч. 182 повідомляє, що річний мітинг товариства відбудеться в год. 2-гій пополудні в неділю, дня 10-го грудня 1933 р., в гали Парафіяльній, під ч. 45-47 Говп евеня, Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад буде справоздання річне контрольної комісії, вибір уряду на рік 1934, обовязком кождого члена є прибути на збори. Неявившийся член заплатить кару після статута. — М. Швець, предс.; І. Роздзябик, касієр; Г. Яськів, секретар.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, дня 10-го грудня пополудні в звичайнім місці. На тім мітінгу буде вибір нового уряду на рік 1934. Принимання нових членів без вступного, справоздання секретаря і інші дуже важні справи є до полагодження. Члени довгуючі місцеві і позамісцеві мусять свої довги вирівнати, в противнім разі будуть суспендовані. Кождий член обовязаний явитися на тім мітінгу. Справоздання контрольної комісії і перебрання уряду відбудеться в січні 1934 в другу неділю в місяци. — М. Саляк, предс.; Н. Хомош, кас.; Ф. Янковський, секретар.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192 повідомляє, своїх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться дня 10-го грудня 1933 р. в годині 2-гій пополудні в церковній гали на Мур евені. Обовязком членів явитись на ті збори. Член неявившийся на ті збори підлягає карі після параграфу статута, а урядники таксамо обовязані свої справоздання дати. Обовязком контрольної комісії переглянути товариські книги та предложити членам цілу господарку відділу, як він мається. — М. Конікевич, предс.; В. Гудзі, кас.; Н. Німий, секретар; контрольна комісія: М. Сторожинський і М. Кричковський.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Михаїла від. 121 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів місцевих, що річні збори відбудуться в неділю, дня 10 грудня в годині 1.30 пополудні в Українськім Народнім Домі. Проситься явитися на означений час бо є богато важних справ до вирішення. Буде справоздання урядників, і контрольної комісії, як також буде вибір нового уряду на 1934 рік. Членів, котрі ще не змінили свої грамоти проситься принести старі грамоти на мітінг. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости. В нас вже є така поведінка, що майже на кождих місячних зборах підказують деякі члени: Чому не ухвалено сего, або того; нащо було ухвалювати те, або те; чому не вибрано того, або другого. Тепер є нагода запобігти всім таким домаганиям, бо є справи, котрі можна ухвалювати тільки на річних зборах. За уряд: — Семен Свиредюк, предс.; Теодор Гречкосій, кас.; Олекса Гудз, секретар.

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276 У. Н. Союза повідомляє всіх членів, що річний мітінг відбудеться дня 10-го грудня, в годині 1-шій пополудні у власній гали. Члени, котрі довгують до Союза і до каси відділові мусять вирівнати ввесь свій довг бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени котрі довгують до відділової каси звиж 3 місяці мусять вирівнати ввесь свій довг ще перед зачаттям мітінгу. Член, котрий не заплатить ввесь довг не буде мав права голосу на мітінгу, і буде випрошений з галі. Кождий член мусить повинуватися законам статута і ухвалам. Уряд від. 276 У. Н. С. — Т. Кульчицький, предс.; А. Уштан, касієр; М. Фук, секретар.

ПОКЛИК ДО РАДЕХІВЦІВ.

Земляки з радехівського повіту!

Ви читали вістку, яку передала „Свобода", а в якій наш повіт звертається до нас, щоби ратувати Рідну Школу в Радехові й тим чином уможливити нашим селянам з повіту висилку селянських дітей до вищих шкіл.

Польський закон замкнув дорогу селянській дитині до вищих шкіл. Ми самі, власними силами і власним коштом, мусимо шукати виходу з цього положення. І на те заложено Рідну Школу в Радехові.

Чи можемо збувати ту справу мовчки, навіть не відзиваючись на отой поклик рідної землі, рідного повіту, рідного нашого села? Чи серце не краялося нам з радости, як ми оглядали нашу дітвору на фотографії в „Юкрейніен Вікли"? Чи ми можемо замикати дорогу до вищої освіти нашим селянським дітям у краю?

Браття і Сестри! Не допустім до того, бо ми в Америці повинні краще розуміти вагу просвіти, ніж хто інший. Між самі говоримо нераз, що просвіта єдина з неволі нас вирве.

Хайже голос нашого повіту не буде голосом вопіющого в пустині. Берімся таки негайно до збірки. Самі зекртуймо й готовмося зібрати більшу суму підчас Різдва. Не є так зле з нами. Я сам уже знаю охочих, які готові зложити жертву на ту добру ціль, тільки домагаються, щоб акція йшла зорганізовано, щоби був відповідний комітет. Громадяни Мельники зі Стовпина настають на мене, щоби відізватися до Радехівців у оправі засування такого комітету. Тому треба Радехівцям відізватися у тій справі. Відновім старий Радехівський Комітет. А в тій справі пишіть на адресу підписаного.

А маєте яку іншу думку, то порадьтеся д-ра Луки Мишуги.

Радехівці з Ню Йорку, Нюарку, Джерзи Ситі, Нортгемптону, Дітройту і Шікаго, де є Вас найбільше, відізвіться і вискажіть свою думку та організуйте допомогу.

Павло Ленчук,

218 E. 7th St., New York, N. Y.

Суддя: Чи голос совісти не обізвався ще в обвинуваченім?

Обвинувачений: Слухаю, пане судде.

Суддя: Питаюся, чи не чуєте ще в вашому серці голосу совісти?

Обвинувачений: Ой, пане судде, я трохи приглухуватий.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(105).

За хвилю жертвенний ніж опустивсяб, і Тарзана вже не було би в живих. „Так умирають богохульники Джадбенота!" — крикнув найстарший жрець, але в тій хвилі понад юрбою роздався гострий гук, а потім крикливий свист у повітрю, і Людон без душі повалився через тіло своєї намріяної жертви. Роздався знову той самий алярмуючий гук, і Мосар, претендент на престол, повалився на ступні вівтаря.

Вояки й люди обернулися на західній кінець подвіря. На верху мурy святині стояли дві постаті: годонський вояк, а біля нього майже гола постать з раси Тарзана. Через плечі цеї другої постаті й довкола його пояса видно було широкі пояси з гарними валочками, що блестіли до сонця, а в його руці видно було дивну блискучу річ, з дерева й заліза, з кінця котрої виходив тонкий вінець синього диму.

Потім голос годонського вояка залунав грімко і ясно в ухах здивованої й мовчазної юрби: „Так говорить правдивий Джадбеното через свого післанця смерти. Розріжте шнури своїх бранців. Розітніть узви, Дорульота й Джадона, короля Палюльдона, та жінку божого сина!" Пансат, бачучи упадок цеї сили, якій він так вірно служив, приписував це нещастя тільки одній особі.

Це була людина, що лежала на вівтарі. Це він спричинив смерть Людона і повалив цю силу, що під крилами жерця виростала з дня на день. Жертвенний ніж лежав на вівтарі, як він випав з рук умираючого Людона. Пансат підсунувся ближче та потім наглим рухом схопив рукоять ножа, але в тій самій хвилі з його уст вирвався крик.